

พระราชบัญญัติ
พรการเมือง (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยพรการเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพรการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.
๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติพรการ
เมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“ให้มีสำนักงานนายทะเบียนพรการเมืองในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
มีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียน ควณุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรการเมือง และปฏิบัติงาน
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พรรคการเมืองสั่งให้ออกตามข้อบังคับ
- (๔) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสุดสภาพเพราะการรวมพรรคการเมือง
- (๕) ศาลมีคำสั่งให้ยุบเลิกพรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตาม (๓) ในกรณีที่สมาชิกนั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นทั้งหมด การลงมติตามวรรคนี้ให้ลงคะแนนเสียงโดยวิธีเปิดเผยเท่านั้น

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสองไปยังนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“มาตรา ๒๘ ทวิ พรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง เก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีที่ผ่านมาพร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาดังกล่าวตามวรรคสองให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด ”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองจัดส่งสำเนาบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมืองที่มีผู้สอบบัญชีรับรองต่อนายทะเบียนเป็นประจำทุกหกเดือน และให้นายทะเบียนเก็บสำเนาบัญชีดังกล่าวไว้ที่สำนักงานนายทะเบียนเพื่อให้ประชาชนตรวจดูได้ และในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินบำรุงพรรคการเมืองจากบุคคลภายนอกหรือเงินบำรุงพรรคการเมืองโดยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นต้องนำเงินนั้นเข้าบัญชีรายรับของพรรคการเมืองนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับเงินนั้นด้วย ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับของพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคนหรือมีสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละห้าสิบคนไม่ถึงห้าจังหวัดของแต่ละภาค ทั้งนี้ เป็นเวลาติดต่อกันหกเดือน
- (๓) ไม่ส่งหรือส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบคน
- (๔) ไม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป

(๕) พรรคการเมืองสิ้นสภาพเพราะการรวมพรรคการเมือง

(๖) มีคำสั่งศาลยุบเลิกพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๘

(๗) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒

เมื่อมีกรณีที่พรรคการเมืองต้องเลิกตามวรรคหนึ่ง นอกจาก(๖) ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้มีอำนาจทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง แจ้งเหตุที่พรรคการเมืองต้องเลิกต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิก ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองเลิกตามมาตรา ๔๖ นอกจากกรณีตามมาตรา ๔๖ (๕) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบดุลรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิก และให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็น

ผู้ชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าไม่เสร็จให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับไม่ได้ระบุก็ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของรัฐ

ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๕ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดมาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีพรรคการเมืองโดยอนุโลม ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น หมวด ๓ ทวิ การรวมพรรคการเมืองมาตรา ๔๕ ทวิ มาตรา ๔๕ ตริ มาตรา ๔๕ จัตวา มาตรา ๔๕ เบญจ และมาตรา ๔๕ ฉ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“หมวด ๓ ทวิ

การรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๔๕ ทวิ การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๔๕ ตริ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมืองจำนวนพรรคละสิบคนประชุมร่วมกันเพื่อกระทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

(๑) การกำหนดแนวนโยบายของพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายและวิธีดำเนินการ

(๒) การกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกันเพื่อประชุมตั้งพรรคการเมือง การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งและการจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๔๔ จัตวา เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองที่ตั้งตามมาตรา ๔๔ ตรินั้นแล้ว ให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดสภาพ โดยให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น และสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นั้นเป็นต้นไป

มาตรา ๔๔ เบญจ ให้พรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้นโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่สามครั้งเป็นอย่างน้อย และส่งคำบอกกล่าวไปยังบรรดาผู้ซึ่งพรรคการเมืองรู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ด้วยจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการที่ได้จดทะเบียนตั้งพรรคการเมืองใหม่

มาตรา ๔๔ ฉ ในกรณีที่มีการรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งเข้าเป็นพรรคเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้สมาชิกพรรคการเมืองที่จะรวมเข้ากับพรรคการเมืองที่เป็นหลักสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นหลักภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองของตนเห็นชอบกับการรวมพรรคการเมือง

(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (๑) แล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมืองของพรรคการเมืองที่เป็นหลักในการรวมกันร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน ในการนี้ ให้ถือว่าพรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นสิ้นสุดสภาพตั้งแต่วันที่มีการแจ้งต่อนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๔๔ จัตวา และมาตรา ๔๔ เบญจ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ห้ามมิให้ถือว่าการสมัครเป็นสมาชิกของอีกพรรคการเมืองหนึ่งพร้อมกันเพื่อดำเนินการรวมพรรคการเมืองตามวรรคสอง เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามให้ต้องขาดจากสมาชิกภาพและไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และถ้าไม่มีการแจ้งการรวมพรรคการเมืองตามวรรคสอง (๒) ให้ถือว่าการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นเป็นโมฆะ

ในกรณีมีการแจ้งการรวมพรรคต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๔๔ แล้ว ให้นายทะเบียนประกาศการรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ พรรคสาม มาตรา ๒๗ พรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ พรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ ทวิ พรรคหนึ่ง หรือพรรคสอง หรือมาตรา ๔๕ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๘ พรรคสาม หรือมาตรา ๒๘ ทวิ พรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๔ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ดำเนินการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่จัดให้ทำบัญชีหรือไม่จัดส่งสำเนาบัญชีให้นายทะเบียนตามมาตรา ๓๕ พรรคหนึ่งหรือพรรคสาม หรือไม่จัดให้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและงบดุลตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“มาตรา ๕๔ ทวิ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดได้รับเงินอุดหนุน หรือเงินบำรุงพรรคการเมืองจากบุคคลภายนอกหรือเงินเพื่อบำรุงพรรคการเมืองโดยวิธีการอื่นใด และไม่นำเงินดังกล่าวเข้าบัญชีรายรับของพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๕ พรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ มีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับมีบทบัญญัติบางประการยังไม่เหมาะสม สมควรที่จะปรับปรุงแก้ไขใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้